

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Quàm necessaria sit recta Intentio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

bus, quantis quotidie periculis quam pane innumeris augebatur ærumnis? nunc ei mortem minatur mare, nunc falsi fratres, nunc latrones in Pauli caput conjurant, modò Gentes infestant, modò Judæi vexant, jam in navi, jam in carcere, jam in solitudine, jam in urbibus contrarios experitur eventus: nunc virgine caditur, jam lapidibus inferuntur, quotidie ferè moritur. Sepimò demum, Romam venit, & illic caput amittit. Quis has semitas non dicat sinuosas? Sed audi, mi bone homo, via hæc tam tortuosa, recta via non est ad cælum. Poruisset alius, non Paulus, æquè multum & plus Paulo perpeti, & tamen aberrare à cælo. Ergo rectissima via Pauli ad cælum, fuit ejusdem purissima ac sincerissima intentio ad Deum: in illis perferendis omnibus, unicuique Dei honorem spectabat. Hæc amussitata ad cælum via est, hanc omnes Sancti tenuerunt, ab hac nullus proborum hominum obliquo tramite ingressus est: *Iustum deducit Dominus per vias rectas.* At illi tam varii casus, tam multiplices ærumnæ, tam incerti ac mali eventus, quibus omnis vita plenissima est, militiæ morem à nobis observari volunt. In bello nil novi aut miri est, tortuosos aggeres moliri. Imò quodcumque dux belli ad urbis mœnia vallum ducere instituit, non rectis lineis, sed incurvis flexuosum ducit. Hæc ad obsidendam urbem directæ via est, quæ tam curva est & impedita. Ita nos Deus per omnigenam calamitatem varietatem ad cælum ducit. At quoniam in hoc ipso tam flexuoso calle, rectissima est proborum ad Deum intentio, verissimè affirmatur: *Iustum deducit Dominus per vias rectas.* Et quod huic proximum: *Iusti in perpetuum vivunt, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio eorum apud Altissimum.* Quia illi hoc assidue cogitant, hoc unicè curant, placere Deo, non hominibus; ideo & à Deo præmium capient amplissimum. Hæc ergo, ut Bernardus loquitur, puritas intentionis est, ut quidquid feceris, propter Deum facias, & ad locum, unde exeunt gratiæ, revertantur, ut iterum fluant.

Via Pauli ad cælum rectissima fuit purissima ejus intentio ad Deum.

Sap. cap. 5. vers. 16.

In vigil. Nativ. Dom. ser. 3. med.

CAPVT III.

Quam necessaria sit RECTA INTENTIO.

Homini recta intentio est necessaria. Luc. cap. 11. vers. 34.

Si divinæ paginæ de necessitate rectæ intentionis altum alibi silet, ab unico Servatoris dicto abundè constaret, quàm illa omnibus sit necessaria. Apertissimè Christus: Si, inquit, oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Affirmat Augustinus, Christum Dominum hîc propriè locutum de RECTA INTENTIONE, ut qui paulò ante de precibus, eleemosynis, jejuniis differuerit. Ne quis ergo suarum precum, stipis, aut jejunii vim omnem elideret aucupandis rumulculis, addit Servator saluberrimam institutionem de oculo, qui aut simplex & purus, aut multiplex & nequam est.

Sicut ergo, cum oculi nitidi sunt, clari, acres, atque vegeti, corpus sibi suum habet diem, & solem suum circumfert secum; quaquà vult se movere, & in luce est: at verò si oculi agri & affecti, si pæti aut lusciosi, si lippientes aut tunicis obducti, omne corpus miserum est, & infra domesticas nebulas ingemiscit: ita prorsus si intentio sincera sit, & ab omnibus falsæ gloriæ umbris libera, preces, eleemosynæ, jejunia à vitiis facie sincera sunt; sin mala sit intentio, omnes hominis actiones tales sunt. Quid per oculum, inquit Gregorius, exprimitur, nisi opus suum præveniens cordis intentio: quæ priusquam se in actione corporis est oculus, quia per bonæ intentionis radium, merita illustrantur actionis.

Quia bonitas & malitia actionis humanæ ex eâ oriuntur. Lib. 8. mor. cap. 6. prope finem.

Oprimè solitus dicere Ambrosius: Quantum intendis, tantum facis. Nimirum tanti pretii est tuus labor, quanti est tuus iste oculus qui laborem præcedit. Si recta sit intentio, recta erit & actio, certè in oculis Dei: nam hic milles oculi humani falluntur. De his pulchre dixit Bernardus: *Opera probant, quæ cernunt, sed unde procedant, non discernunt.*

Ita omnium actionum nostrarum amissus, & fundamentum, & basis est intentio. Clarè de hoc Gregorius: *Bases, inquit, uniuscujusque animæ sunt intentiones sue.* Nam sicut fabrica columnæ, columnæ autem bases imitatur: ita vita nostra in virtutibus, virtutes verò in intimâ intentione subsistunt. Et quia scriptum est: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus;* tunc bases in fundamento sunt, cum intentiones nostræ in Christo roborantur. Tales omnino sumus, qualis est nostra intentio. Virtutis laudem aut vitii notam ab intentione fortimur; si intentio terram spectet, terrei sumus; si cælum, cælestes. Et plerumque ubi deest finis virtutis, ibi se miscet vanus, aut naturalis, aut vitiosus.

Præclare Laurentius Justinianus: *In cunctis operibus, Deus inquit, quicumque animi salutem exoptat, intentionis sue componat obtutum, & ad illum quem divina lex mandat, dirigat finem, ut non casso labore desudet.* Addit: *Parum prædesti ardua tractare negotia, cum Principibus & Regibus familiariter conversari, sanctitatis & scientiæ celebre nomen acquirere, & obliquâ intentione hoc agere.* Richardus Victorinus: *Quod est, inquit, corpus sine vitâ, hoc est opus sine intentione bonâ.* Quælibet actio quamvis bona videatur, tamen quasi mortua judicatur, si non per intentionem bonam animatur.

§. II.

Quotiescumque ferè Christus illud suum, **ATTENDITE**, proclamavit, uti cum monet, *Attendite à Scribis, Phariseis, & Sadduceis, attendite à fermento Phariseorum, attendite à falsis prophetis*, plerumque periculum grave imminet, & cautillè, me tunc agendum. Hac voce Christus nos omnes altum incitans: *Attendite, inquit, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus.* Cautos pedes figite, ponè vos in scripturâ, vernio detracturus pallium: ubi respexeritis, amicum vestrum se fingeret, manum deosculabitur, mille obsequia simulabit. Equis fur iste, quis hic lavernio? Intentio, sed obliqua illa hominibus placendi, hominum oculos impledi, humanas laudes emerendi. Ideo Christus signatè addidit: *Ut videamini ab eis.* Augustinus: *Videant, inquit, bona facta vestra, & glorificent non vos, sed Deum.* Nam si propter vos glorificandos facitis opera bona, responderet vobis quod ipse dixit de quibuscumque talibus: *Amen dico vobis perceperunt mercedem suam.* Ergo, inquit, debeo abscondere opera mea, ne faciam coram hominibus? Non, ait Dominus, diversa jubeo. Finem attende, in finem canta: quo fine facias, vide. Si ideo facis ut tu glorificeris, hoc prohibui: si autem ideo ut Deus glorificetur, hoc jussi: *Pallite ergo non nomini vestro, sed nomini Domini Dei vestri.* Vos pallite, ille laudetur, vos bene vivite, ille glorificetur.

Sanctus Gregorius, illud Domini monitum de tegenda stipe exponens: *Sic sit opus, inquit, in publico quare, non intentio maneat in occulto; ut & de bono opere proximis præbeamus exemplum, & tamen per intentionem, quâ soli Deo placere querimus, semper optemus secretum.* Ergo intentio bona summè necessitè est, quæ sola manticularios hos eruditè novit declinare. Ergo **ATTENDITE**.

§. III.

Inter prisce fœderis ceremonias, quas Deus ab Hebræis exigebat, commendandis sacrificiis, & illa è præcipuis erat, *Victimæ manum imponere.* Ita lex imperabat:

Ponet manum suam super caput hostiæ, & acceptabilis erit.

A reservata. Cum ergo sacrificamus, cum oramus aut jejunamus, eò solum tendat intentio ut Deo placeamus, & quidquid huic contrarium, rejiciamus.

S. IV.

EX his Eusebius Emefenus duo hæc statuit. Primum: *In c. 6. Matt.* Opus bonum quodcumque tanti est apud Deum, quanti hæc cordis effusio, & intentio in homine. Alterum: Nobis opus bonum aggressuris summa sit cura rectæ intentionis, seu voluntatis bonæ. Lex olim edicebat: *Levit. c. 27.* Omnis æstimatio sibi sanctuarii ponderabitur. Hæc enim sola pondera fallaciarum erant expertia. Ita prorsus & opera nostra non ponderanda nec æstimanda sunt ex opinionione vulgi, aut nitore exteriori, aut oculorum fide & indicii saepe falsissimis, sed è solâ cordis intentione. Quoties nobilissima opera vix unius drachmæ censentur, quæ à Deo æquissimo rerum æstimatore velut centenarium argenti pondus recipiuntur? *Levit. c. 27.* Hæc duo minuta Hebrææ viduæ quantilli pretii credebantur, ad illam argenti molem, quæ à Phariseis jactabatur? & tamen hæc illa longè superabant. Quam ponderosæ videri poterant Pharisei in templo se laudantis preces, jejunia, eleemosynæ? vix æquabant discolorum lapillum: frigidissimi hominum elogiis omnia pensari poterant.

Non nescit hoc cacodæmon: exactissime perspectum Ideo debet, omne operi pretium à rectâ intentione accedere, propterea omnem motum lapidem, & extremè laborat, ut intentionem rectam vel subtrahat, vel inficiat, fati gnarus, tum nos incassum fatigari, & agendo multa nil agere, ac frustra expectare præmium, ubi tam ingratus Deo labor præcessisset. Certè Deus hoc simplici oculo mirè se capi luculentè fastus: *Vulnerasti cor meum, inquit, Cant. c. 4. cor meum soror mea sponſa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum, & in uno crine colli tui.* Idiomate Hebræo: rapuisti cor meum. Tertullianus hoc expendens: Salomon, inquit, morem mulierum in Oriente attendit quæ honestati tuendæ prodibant operâ facie, oculo unico detecto. Sponsus ergo hunc morem tanquam honestatis argumentum commendans, ab uno hoc oculo in amore se raptum faceret. At verò alii hoc mysterium profundius eruentes, commendatam hîc ajunt admirabilem oculorum seu unionem seu unitatem, uterque enim pari semper passu graditur, nec ille ab illo unquam diversus abit, unâ idem semper aspicunt, nec potest esse inter eos tanta dissensio, ut ille cælum, hic terram contueatur: eodem & capillorum est unitas, cum omnes in eum ordinem compositi sunt, ut unus videri possit capillus. Oculi cordis, affectus & intentio, capilli, cogitationes sunt. Hic nil deformius dis, affectus & intentionem, quam discors horum oculorum varietas, si huc ille, aliud istud & intentionem, cæpiamus placere Deo, sed & Mundo non displicere; si hoc oculo cælum, isto lucrum aut luxuriam, aut aliud veritatem quid spectemus. Tunc amore Numinis cor vulneratur, cum hominis unus est oculus, isque in Deo fixus; una intentio, eaque ad Deum erecta.

Et hoc Deus in Abrahami sacrificio pulcherrimè declaravit, in quo & aves & animantes alias jussus est offerre, has quidem divitas & concita in frustra, illas minime. Quo significatum est, quamvis partiri quis possit. Homo potest partiri in uxorem, liberos, familiam, subditos, in intentionem tamen, quam aves designabant, nullo modo dividendam esse. Attendat pater filius, merces cogitet mercator, oves pastor, cives consul, pecuniam numularius, est divitiarum horum animis innumera cogitationes se prodent capillis densiores, hi tamen capilli sint finiti, hæc cogitationes omnes unum quid spectent, Deum, Dei honorem, Dei obsequium. Unus hic crinis, oculus unus ante omnia necessarius. Hæc ratione cor supremi regis suavissimè vulneratur in uno oculorum, & in uno crine colli.

Cur Deus in V. T. exiget manus impositionem, & sacrificium & sibi gratum, & offerenti foret utile. Oleaster: Voluit Deus, inquit, ut sacrificaturus non solum hostiam offerret, se seipsum insuper, cor, voluntatem, intentionem adjungeret. Hoc omnino necessarium est, nam solæ pecudes nec Deo acceptæ, nec offerenti fructuosæ. Hinc Augustinus, in illud regii vatis, *In me sunt Deus vota tua: Quærit, ait, quid des Deo non animalia aris oblata: de cordis arcu, de cellario bona conscientia, de teipso profer respum.* Ita prorsus, voluntatem, animum, cor tuum offer; dic Deo *In me sunt, inquit, Deus, vota tua: quæ enim exigit à me, intra meipsum sunt: hæc tu, mi Domine, in sacrificium tibi postulas, non illa exteriora cordis & intentionis vacua.*

Chrysostomi sensu, vera Christianorum sacrificia sunt eleemosynæ, oratio, temperantia. At Deus hæc non nuda vult, sed ut seipsum quis addat, unde holocaustum fiat medullatum. Nam regius psaltes apud seipsum statuens: *Holocausa, inquit, medullata offeram tibi. Quid est, inquit Augustinus, medullata? Intus teneam charitatem tuam: non erit in superficie, in medullis meis erit quod diligo te.* Nihil enim interius medullis nostris. Carne interiora sunt ossa, medullæ interiores sunt ipsi ossibus. Quisquis ergo in superficie colit Deum, magis placere vult hominibus quam Deo. Aliud autem intus sentiens, non offert holocausta medullarum: cujus autem medullam inspicit, ipsum totum accipit.

Opera sunt medullata, quibus voluntas seu intentio bona inest. Nullo modo vult Deus ossa exuca, arida, emedullata. Reperis multos qui frequenter orant, facris etiam interfunt, non raro in edia se macerant, stipem dent, sed heu quam nihil medullæ inest his operibus! sunt hæc quidem velut candida nitidaque ossa, sed deest medulla spiritus, recta intentio, pius affectus, qui hæc opera subvehat ad Deum.

Inter omnia sacrificia, primas habuit holocaustum; alia in bonum etiam offerentium cedebant, istud Deo ipsique honori totum cremabatur. Et quemadmodum sacrificia olim erant distincta, ita nunc nostra opera: quedam & nobis etiam commoda sunt, ut esse, bibere, dormire, deambulare, legere, scribere, monetam numerare: bona sunt hæc opera si bene fiant, & ut debent alia solum honori divino institui solent, veluti holocausta, ut orare, inedia tolerare, rei divinæ interesse, confessione se lustrare, divinum epulum accumbere. Illa primi generis apud plerosque raro medullata sunt; nam cum hora vocat, ad mensam itur, nec ultra cogitatur; cum somnus invitat, ad lectum properatur, nec aliud animo agitur quam quies, cum cæli favor in campos evocat, exiit, nec aliud in corde versatur quam hilaris deambulatio: ita multi edunt, bibunt, garrunt, ad negotia incumbunt, nec aliud respiciunt; satis est illis hæc fieri, animum Deo in his non uniunt, intentionem ad Deum non attollunt. Non sunt hæc sacrificia medullata, non sunt. Sed mirandum magis, & gravius culpandum, quod ipsa holocausta nihil habeant medullæ, quod oratio sine attentione, jejunium sine emendatione, eleemosyna sine commiseratione, Domini corporis communio sine devotione; è labris preces, æ crumenâ stipem fundimus, sed ubi calentes affectus, ubi mentis ardor, ubi Deo placendi studium, ubi medulla? Ergo, qui Numini gratum quid offerre vultis, holocausta offerte medullata. *Effundite coram illo corda vestra.* Intentione plena totaque Deum honorate.

Quærit Cyrillus Alexandrinus, cur Deus victimæ sanguinem venerit edi, illumque omnem jussit ad aram effundi? His ita responderet: Sanguis sedes animi: qui sanguinem, is & animum adimit. Voluit ergo Deus in omni sacrificio voluntatem, cor, intentionem velut sanguinem effundi coram se, nec guttula in alios usus

Tom. I.

Pp

CAPVT

CAPVT IV.

Nullam humanarum rerum actionem Deo placere sine RECTA INTENTIONE: Vbi strictim de Vanâ gloria.

Exod. c. 37.
v. 2. & 10.

Summi sacerdotis Aaronis vestis, in qua diuino cultui operabatur, tanti pretii & pulchritudinis erat non solum quâ materiâ, sed & quâ arte, ut omnium Regum ac Imperatorum vestes cum eâ nequaquam confecti possint. Beſeleel, maximus artifex vestem illam confecit: sed maiorem se artificem habuit, Spiritum sanctum, qui dictavit, qui conficiendâ modum præscripsit, & ipsi magistro velut puero manum duxit. De hac veste

Eccles. c. 45.
v. 14. & 15.

Siracides: Sic pulchra, inquit, ante ipsum non fuerunt talia oculorum ornata. Quidquid in hoc genere venusti vel curiosissimus oculus desiderat, id in unâ hac veste spectare potuit: Desideria oculorum. Omnem vel avidissimi oculi cupidinem satiauit hac vestis: nil pretiosius, nil & pulchrius in opere non maximo videre quicquam optat.

Cur summus sacerdos ab omnibus erat aspiciendus,

Neminem autem ipse debuit aspicere.

Ad Thir. c. 2.
v. 7.

Hoc bonus Deus eo fine voluit, ne summus sacerdos ad templum progressus omnium ad se oculos raperet, eâ etiam de causâ ad huius vestimenti inum marginem trecenta sexaginta sex aurea tintinnabula iussit appendi, ut ipso sacerdos incesu ad hoc spectaculum undequaque omnes convocaret. Nec erat qui non oculos suos in hoc spectaculo libenter perderet. Interea tamen huic ipsi summo sacerdoti, qui omnium in se oculos conuerterit, in neminem oculos emittere licuit; ab omnibus aspiciendus neminem ipse debuit aspicere. Voluit enim Deus ut iuncti sacerdotis oculi in unicuique ineffabile Dei nomen irent, quod eâ de causâ sacerdos aureâ laminâ insculptum fronte præferebat.

Matth. c. 5.
v. 16.

Nobilissimum hoc paradigma est hominis ex asse probi. Homo seri & bonus in se spectandum præbeat, quidquid castis oculis videre in voto est: In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum. In hoc tali homine opulenti videant exemplum piæ Liberalitatis; afflicti & pauperes, Patientiæ; iracundi & pugnaces, Mansuetudinis; impuri & intemperantes, Continentiæ; ignavi & delinquentes, Industriæ: sit denique talis, desiderium oculorum sanctorum: Sic luceat lux vestra, coram hominibus, ut videant opera vestra bona.

In Cantica canticorum sapient.

Enimvero qui aliorum oculos, vitæ sanctioris exemplo ad se trahunt, ipsi suos oculos nequaquam in sui spectatores emittant, ut ipsis placeant. Sed ut ab ipsis discant: unum atque unicum Dei honorem spectent in omnibus. Velut Aaron solum frontale suum oculis admittentibus: ita hi solum Deum obitu assidue contemplantes, laudem etiam oblatam respuant, & à se derivent in Deum, quantumque sibi ipsis displicent, tantum soli Deo cupiant placere, per veram sinceramque in omnibus intentionem; de quâ proximo capite dictum, quàm sit necessaria, nunc porro demonstrabitur, quàm nulla nostrarum actionum sine hac Deo possit placere.

§. I.

§. II.

Vana gloria vitium simul & periculosissimum & subtilissimum, tam multiplici vaframento inlidiosum, ut evitari possit difficillimè. Alia vitia insidiant nobis in terrâ, hoc etiam in ipso pane cælo pedicantur, undique virtutibus occupatum invadit. Imò quod sanctius quis vivit, hoc maiorem illud sibi sumit licentiam, tantoque irruit audacius, quando plus contra se cernit præsidii; è virtutibus nostris crescit, & acquirit vires. Omne genus insectorum, velut ranæ, scarabæi, mures, cimices, vermes, & id genus animalculorum è putri materia

A Oculi columbinis oculis sunt similes, ut videant; piscinis Hesebon conferuntur, ut videantur. Hesebon, urbs regia, Hieronymo teste, viginti milliariibus distabat à Jordane. Ad huius portam unam duæ erant nobilissimæ piscinæ, crystalli æmula. Huc populus feriatis diebus catervatim effundebatur animi causâ, ad spectaculum crystallini maris. His ergo piscinis pæne quotidianum erat, Videri. Et hinc sanctus Spiritus oculos sibi placentes & piscinis confert & columbarum oculis. Et principio quidem comparat oculis columbinis. Columba omnium gentium sensu symbolum erat mutæ fidelitatis conjugum, cum alter alterum pari fide respicit. Et hoc celestis sponsus in animâ castâ dilaudat, oculos eam habere columbinos: Oculi tui, ait, columbarum; oculi fideles & casti, quos in me solum defleat, & quos ego solum expleo; neque enim agendo, alium quam mere spicis, Et ad me conversio tua. Et velut alteruter conjugum oculos à conjugate divertens, adulteræ mentis suspitionem moveret: sic anima, si oculum intentionis in aliud quid quam in Deum coniciat, fidem fallere, & aliis à Deo placere se velle ostendit. Nam quæ fidelis est, illud assidue ingeminat: Tibi dixit cor meum, exquisivi te facies mea, faciem tuam Domine requiram: oculi mei tam & amplæ simul & angustæ capacitatis sunt, ut præter te, mi Deus, capiant neminem, nec ullius oculis serviant quam tuis. Eam ob causam tam fideles columbarum oculi, etiam piscinis Hesebon conferuntur. Vult enim Deus sibi caros ab omnibus videri, vult omnium oculos in illis defigi, ut superbus in iis intuendis discat, quàm eximia sit virtus Humilitatis; ut avarus cernat, quid possit Liberalitas; ut impurus videat, quàm decora sit Castitas; ut iracundus noverit, quid præter Mansuetudinem & Placabilitatem. Vult Deus amicos suos esse velut piscinæ Hesebon, quas plurimi contemplantur, è quibus hauriant, à quibus virtutum exempla capiant. Et quamvis hæ piscinæ videantur, non tamen septiant se videri; neque alios ita videant, ut iis placeant cupiant, propterea ut Aaron, qui omnium in se oculos recepit, ipse suos in neminem ausus emittere.

Ergo aliis placere non cupiat, qui cupit Deo; nec intentionis oculum in rem creatam ullam defigat, qui Creatoris in se amorem concitare desiderat. Hic rerum cardo vertitur, ut Deum omnium actionum suarum finem assidue observeat homo. Certè officium Christianum non ab initio metiendum est. Potest quis è vilissimo tugurio Romam ire in Summi Pontificii palatium, ex hoc pariter ad pauperissimam casam tendere, & ab his viæ terminis æstimandum est & illud, & illud iter. Sicut autem viator Romam iturus, cum animo suo assidue volvit Romam; Romam diu nocturne secum agit, Romam somniat, hæc eum cogitatio & cubitum euntem & surgentem non deserit, Roma enim viæ terminus est: sic in omnibus nostris actibus finem nostrum præstituamus: quis ipse sibi dicat quotidie. Quid tendis? quid quaeris? propter quid me fatigo?

Hæc intentio tam necessaria est volenti piè vivere, atque necessarium est spiritum ducere, volenti naturaliter vivere; idque duplici de causâ. Prima, arcende vanæ gloriæ: Altera, augendis meritis.